

Ігорю Мацієвському – 80!

Довідка з Інтернету: **МАЦІЄВСЬКИЙ Ігор Володимирович** (28. 06. 1941, Харків) – етномузиколог, фольклорист, композитор, педагог. [...] Д-р мистецтвознавства (1991), проф. (2001). Засл. діяч мист-в України (1999). Чл. СК РФ (1979), НСКУ (1999). Закін. Львів. консерваторію (1965; кл. композиції А. Нікодемівича і А. Солтиса, етномузикології – В. Гошовського) та аспірантуру при Ленінгр. ін-ті театру, музики і кінематографії (нині С.-Петербург, 1970; кер. І. Земцовський [...])¹.

Так, для Ігоря Володимировича Мацієвського цей, 2021 рік – ювілейний. Рік, наповнений урочистостями, квітами, оплесками, численними зустрічами з тими, хто прагне обійняти, привітати... Але ювілей – це не лише свято, а й момент, коли певний період життя підсумовується, щоби рухатися далі. Нашому славному ювілярові є чим звітувати. Мало того, якщо б йому довелося складати повний звіт своїх досягнень, то вийшло б, мабуть, не менше сотні сторінок.

Дуже непросто розповісти про його творчість – настільки масштабною вона є за обсягом і розмаїттям. Адже більшу частину свого життя Ігор Володимирович «рухається» одночасно кількома різними шляхами; вони то йдуть паралельно (все ж нерідко перетинаючись), то зливаються у єдиний потік, то знов розходяться. Композиторська творчість, науково-дослідницька робота етно-

музикознавця-органолога, педагогічна робота, музично-виконавська – ось перелік тих сфер діяльності маестро, серед яких йому, мабуть, важко було б назвати головну. І не тільки тому, що на кожній з цих доріг пан Ігор був успішним, але тому, що всі вони абсолютно відповідають його натурі – до кожного з них він має неабиякий талант. Як тут обрати щось одне? Лише дивуєшся, як вдається одночасно все це охопити одній людині. Тим більше, що названими напрямками життя І. Мацієвського ніколи не обмежувалося – він завжди активно цікавився проблематикою суміжних наук, досягненнями сучасної літератури, кінематографії, і це нерідко дивним чином породжувало його власні нові наукові чи композиторські ідеї.

У всесвітній етномузикознавчій спільноті І. Мацієвський набув значного авторитету завдяки своїм численним різномасштабним дослідженням традиційної інструментальної музики. Обізнаність у сфері народно-музичних традицій різних етносів (слов'янських, тюркських, угро-фінських, арабських та ін.) дала можливість вченому, досліджуючи структуру і закономірності функціонування творів народної музики, піднятися на рівень широких міжетнічних узагальнень. Втім, помітно, що найбільшу прихильність І. Мацієвський проявляє до українських фольклорних матеріалів, про що свідчать назви його численних праць: «Гуцульские скрипичные композиции» (кандидатська дисертація, 1970), «Троица музыка: к вопросу традиционных инструментальных ансамблей» (Будапешт, 1972), «Жанрові угруповання в традиційній українській інструментальній музиці» (Львів, 2000), «Музичні інструменти гуцулів» (Вінниця, 2012) тощо.

Другим «руслом», тісно пов'язаним з науковими дослідженнями І. Мацієвського, стала його педагогічна робота: виховання аспірантів-етномузикологів з різних країн (України, Азербайджану, Казахстану, Киргизії, Палестини, Росії, Узбекистану та ін.), викладання фахових курсів на кафедрі музики фіно-угорських народів Петрозаводської консерваторії (РФ), у Вищому державному музичному інституті ім. М. В. Лисенка у Львові (1992–1994), у музичних училищах Івано-Франківська та Ленінграда (С.-Петербурга), а також проведення лекцій на актуальні етномузикологічні теми у навчальних закладах України, Білорусі, Росії, країнах Європи та Азії.

Наукові інтереси й пошуки Ігоря Володимировича нерідко породжують і його оригінальні композиторські задуми або впливають на них. Яскравими прикладами такого впливу

¹ Автори статті І. Федун та М. Хай:
https://esu.com.ua/search_articles.php?id=67187

можна вважати його музику до художніх фільмів «Небывальщина», «Нескладуха». Фольклорним колоритом насичені й інші твори композитора – музична поема «Черемош», триптих «Липень у Карпатах». Автор нерідко сам бере участь у виконанні власних творів, а у фольклорному середовищі досі пам'ятають створений ним наприкінці 1970-х років «Ленінградський експериментальний фольклорний ансамбль», де він був ідеологом, керівником, співаком та інструменталістом.

Згадаємо про Мацієвського – суспільного діяча, почесного члена різноманітних поважних установ, Міжнародних рад і асоціацій, кавалера почесних звань і нагород (зокрема,

І. В. Мацієвський є Заслуженим діячем культури України і Польщі). Втім, про це кожен може довідатися з інтернету й енциклопедій.

Хочеться наголосити, що Ігор Мацієвський для багатьох з нас став Вчителем. В Україні він виховав чимало науковців, котрі продовжують і розвивають його ідеї. Серед них Б. Водяний, Р. Гусак, Є. Єфремов, О. Тюрікова, І. Федун, В. Шостак, Б. Яремко. А є ще й учні учнів – тобто його «наукові онуки» і навіть «правнуки». Від усіх нас бажаємо нашому маестро Ігорю Володимировичу Мацієвському наукового, педагогічного, композиторського довголіття і вируючих фонтанів нових ідей.

DOI: <https://doi.org/10.31318/2522-4212.2021.16.249664>

Ганна Пеліна

<https://orcid.org/0000-0002-5647-4905>

+380 50 739 1713, e-mail: anna_pelina@ukr.net

Анастасія Мазуренко

<https://orcid.org/0000-0003-3276-274X>

+380 67 926 6299, e-mail: vasyafokina@gmail.com

*Проблемна науково-дослідна лабораторія етномузикології
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
вул. Архітектора Городецького, 1-3/11, 01001 Київ, Україна*

До 85-річчя від дня народження Олени Мурзиної

13 грудня 2021-го нашій Вчительці – Олені Іванівні Мурзиній – мало би виповнитися 85 років. На жаль, у 2016-му, майже напередодні своєї 80-ї річниці вона передчасно пішла з життя внаслідок раптової важкої хвороби. Через тривалий час після сумної звістки вшануємо пам'ять нашої наставниці: окреслимо обсяг і сфери діяльності Олени Іванівни як науковиці, викладачки, міжнародної діячки у сфері дослідження і популяризації традиційної музики.

Біографічна довідка. Олена Іванівна Мурзина (13 грудня 1936, Київ – 7 серпня 2016, Київ) – українська музикознавиця, етномузикологиня, викладачка НМАУ ім. П. І. Чайковського. Кандидатка мистецтвознавства (1973); в. о. професорки (2000). Членкиня Національної спілки композиторів України (1979).

Народилася в родині інтелігентів. Мати – Галина Іванівна Тищенко (1900–1987), педагог, закінчила Переяславську гімназію. Батько – Іван Романович Лопата (Галинський) (1895–1965), педагог, співак, бандурист, закінчив Четверту Київську гімназію зі срібною медаллю, навчався на історико-філологічному факультеті Київського університету Св. Володимира.

Середню загальну та середню музичну освіту Олена отримала у Київській середній музичній школі ім. М. В. Лисенка. У 1960 році закінчила Київську державну консерваторію ім. П. І. Чайковського у класі Ф. І. Аєрової. 1973 року під керівництвом проф. Н. О. Горюхіної захистила кандидатську дисертацію «Про принципи мелодичної декламації».

По закінченні консерваторії О. Мурзина кілька років працювала науковим співробітником Інституту мистецтва, фольклористики і етнографії ім. М. Т. Рильського. У 1968 р. почала викладати в Київській консерваторії (нині – НМАУ ім. П. І. Чайковського), пов'язавши з нею майже 50 років професійного життя – з них 20 років (1993–2013) очолювала Кафедру музичної фольклористики. З 1992 вела дослідницьку роботу як науковий співробітник (з 2001 – провідний науковий